

Padėka

Partnerių konsorciumo vardu norėtume padėkoti visiems ir kiekvienam, prisidėjusiems prie SAFER metodinio vadovo atsiradimo. Esame labai dėkingi už paramą, palaikymą ir naudingą grįžtamąjį ryšį pedagogams, mokiniams, politikos formuotojams, mokyklų vadovams ir administracijos darbuotojams, švietimo ministerijoms visose šalyse partnerėse.

Šis projektas nebūtų įmanomas be jūsų visų vertingo indėlio.

Autoriai – šalys partnerės (abėcėlės tvarka):

APHVF – Kipras

CESIE – Italija

GrantXpert – Kipras

ICEP – Airija

Institute of Development – Kipras

Vilniaus universitetas – Lietuva

YOUACT – Jungtinė Kralystė

Įvadas

Šis metodinis vadovas parengtas pagal projektą „SAFER“. Projektas SAFER „Sisteminis požiūris į lyčių lygybę“ (*Systematic Approaches for Equality of Gender – SAFER*) yra bendradarbiavimo tarp partnerių iš 6 Europos šalių rezultatas. SAFER projektas kofinansuojamas pagal Europos Komisijos Teisių, lygybės ir pilietiškumo programą, taigi yra remiamas ES.

SAFER projekto tikslas – taikant pozityvios psichologijos principus skatinti smurto lyties pagrindu prevenciją ir drąsinti apie ją pranešti. Sisteminis požiūris pasirinktas siekiant ugdyti vertingus įgūdžius, kuriuos galima būtų pritaikyti ne tik kovojant su smurtu lyties pagrindu ir užkertant jam kelią, bet ir gerinant asmens emocinę bei psichologinę gerovę ir mezgant sveikus santykius.

Projekto kryptis – didinti pradinių klasių mokytojų, mokinių, tėvų bei visų suinteresuotų šalių sąmoningumą egzistuojančių lyčių stereotipų bei smurto lyties pagrindu prevencijos klausimais.

SAFER pirmiausia orientuojasi į mokytojų ir švietėjų kvalifikacijos tobulinimą bei klasei skirtų metodinių priemonių sukūrimą virtualioje erdvėje tam, kad pedagogai galėtų pasidalyti žiniomis su 6–12 metų mokiniais. Naudodamiesi SAFER instrukcijomis ir taikydami pratimus švietėjai galės sukurti saugesnę aplinką klasėje, kurioje mokiniai jausis patogiai ir galės saugiai reikšti savo jausmus, nuomones bei nuogąstavimus, tuo pačiu jausdami paramą ir priėmimą. Tokia aplinka skatins mokinius dažniau pranešti apie galimus smurto lyties pagrindu atvejus, prireikus apginti bendraamžį konkrečioje situacijoje.

Kad būtų pasiekti aukščiau įvardyti tikslai, projektas SAFER siūlo **4 pagrindinius modulius**:

- 1. Lytiškumui jautri pedagogika (ir Visapusiškas lytiškumo ugdymas):** apima pedagogines priemones, skirtas siekti lyčių lygybės – tai perspektyva, kurianti mokymosi procesą, orientuotą į lyčių stereotipinės elgsenos atpažinimą ir kritinį požiūrį į ją.

2. **Gyvenimo įgūdžiai:** apibrėžiami kaip asmens adaptyvios ir pozityvios elgsenos gebėjimai, įgalinantys jį pakankamai efektyviai dorotis su kasdienos reikalavimais bei iššūkiais (PSO).
3. **Charakterio ugdymas:** šiuo terminu apibūdinama ugdymo perspektyva, kurios tikslas – padėti vaikams ugdytis vertybinę, pilietišką ir socialiai priimtina mąstyseną bei elgseną.
4. **Atsparumas:** tai gebėjimas „atsitiesti“ po nelaimių – tai valingo prisitaikymo procesas, vykstantis negandų, traumos, tragedijos ar reikšmingo streso akivaizdoje (APA, 2014).

Kaip naudotis metodiniu vadovu

Kiekviename modulyje aprašomos veiklos ir teorinis pagrindimas remiasi moksliniais įrodymais bei plačia literatūros apžvalga, kurią atliko visi projekto partneriai. Prieš kurdamą SAFER mokymų medžiagą, kiekviena šalis partnerė atliko atitinkamą tyrimą – savo šalies poreikių analizę.

Mokymų vadovas apima lengvai suprantamus nurodymus mokymų vedėjams – mokytojams. Kartu su jais pateikiamos nuorodos į šaltinius ir pasiūlymai, padėsiantys susirasti daugiau informacijos. Paaiškinimų ar papildomos informacijos mokymų vedėjams ir dalyviams patariama kreiptis į SAFER partnerių konsorciumą per oficialų tinklalapį (<http://gendersafer.eu/>).

Mokymų vadovo paskirtis:

- Mokymų vadovas mokytojams (ar kitiems specialistams atliekantiems panašų vaidmenį), dirbantiems su 6–12 metų vaikais.
- Pagrindinė priemonė mokymų vedėjams, jau dalyvavusiems mokymuose vaikams ir su mokymų turiniu susipažinusiems tėvams.

Medžiaga suskirstyta į **keturis modulius:**

1. **Lytiškumui jautri pedagogika (LJP) ir Visapusiškas lytiškumo ugdymas (VLU)**
2. **Gyvenimo įgūdžiai**

3. Charakterio ugdymas

4. Atsparumas

Kiekvieno skyriaus – modulio – pradžioje pateikiama trumpa įvadinė teorinės medžiagos apžvalga ir platus šaltinių sąrašas. Šis duomenų paketas skirtas tiems, kurie nori giliau patyrinėti specifinius temos aspektus ar sąvokas.

Veiklų skyrelyje pirmiausia rasite apžvalginę lentelę, kurioje eilės tvarka pateiktos skyriaus veiklos kartu su jų tikslų apibūdinimu bei trumpu kiekvieno užsiėmimo paaiškinimu. Toliau galima rasti smulkų kiekvienos veiklos aprašymą ir priedus, darbui skirtus lapus bei nuorodas.

Mokymų vedėjai skatinami keisti, taikyti ir naudoti pateiktą medžiagą atsižvelgdami į konkrečius specifinius tikslus ar apribojimus (laiko tinkamumas, kultūriniai skirtumai, kiekvienos šalies švietimo sistema – ugdymo programa, specifinės dalyvių grupės charakteristikos, priemonių prieinamumas, laukiami mokymosi rezultatai, vedėjo asmeninės savybės).

Mokymai gali vykti klasėje, dirbant su mažomis ar didelėmis grupėmis (20–25 žmonės). Mokymų trukmė gali kisti priklausomai nuo tikslinės grupės ir kitų charakteristikų, tačiau svarbu turėti omenyje, kad partnerių konsorciumo siūloma vieno modulio mokymų trukmė – maždaug 5 valandos (maždaug 5 veiklos po 45 minutes kiekviena, be to, trumpa pertrauka tarp veiklų, kurią galima panaudoti poilsiui, aplinkos pakeitimui, nurodymų paaiškinimui, medžiagos išdalijimui ir t. t.).

Turėkite omenyje, kad mokymų vedėjai turi būti pasirengę atsakyti į dalyvių klausimus bei įsitraukti į diskusiją tiek tarpusavyje, tiek su mokymų dalyviais. Todėl siūlome kruopščiai perskaityti pateiktą medžiagą, pasigilinti į ją, jei įmanoma, įvertinti kontekstą turint galvoje unikalios potencialių dalyvių savybes.